

A PÁPASÁG ÉS A CSÁSZÁRSÁG KÜZDELMEI

I. A küzdelem okai:

A megerősödött **pápaság célja**: az egyház legyen az **egész világ fölött uralkodó** szervezet

Meghirdetője: **VII. Gergely pápa**:

- **eltörölte a vásárlás útján szerzett hivatalokat** (szimónia)
- fellépett a **papi nőtlenség** mellett ⇒ cölibátus bevezetése
- ragaszkodott a **pápa egyedüli investitúra jogához** (egyházi méltóságok kinevezése), amit addig a császárok is gyakoroltak

II. A küzdelem 1. szakasza:

VII. Gergely (1073-1085) ⇔ ⇔ IV. Henrik császár (1056-1106)

A harc kezdete: IV. Henrik még **nem volt megkoronázva** és csak a pápa koronázhatta meg

1. **pápai dekrétum a hatalomról**: a pápa nyíltan megvallja **világuralmi szándékát**, csak akkor hajlandó megkoronázni Henriket, ha teljesíti a követeléseit.
2. **IV. Henrik** válaszul maga mellé állította a cölibátus ellen tiltakozó papokat és **megfosztotta VII. Gergelyt a pápai méltóságtól**
3. Gergely cserébe **kiátkozta Henriket** ⇒ bárki büntetlenül megölheti a császárt ⇒ a német hercegek kihasználva a történeteket fellázadtak Henrik ellen

4. **Canossa-járás:** A császár a tél közepén átkelt az Alpokon, hogy a Canossa városában pihenő pápától **feloldozást kérjen** ⇒ 1077 januárjában a pápa feloldozta az átok alól
5. Henrik ezután elintézte hazai ellenségeit kétszer, majd megostromolta Rómát ⇒ Gergely újból kiátkozta (Rómát végül a pápa által segítségül hívott normannok fosztották ki.)
A harc összességében **döntetlenül** végződött.

Az 1. szakasz lezárása: a worms-i konkordátum:

- 1122-ben II. Callixtus pápa és V. Henrik között kötött
- **megosztják az invesztitúra jogát:** ezentúl a pápa iktatja be a püspököket, a császár adja át a jelvényeket

III. A küzdelem 2. szakasza:

I. Barbarossa Frigyes ⇔ III. Sándor pápa

Barbarossa megpróbálja visszaállítani a császárság régi hatalmát, de **a pápa a lombard (észak-itáliai) városokkal szövetkezve** ellen tud állni:

1176 Legnano-i csata: III. Sándor győzelme a császár felett

IV. A pápaság hatalmi fénykora

A pápaság már másodszor került ki győztesen a harcokból ⇒ tekintélye megerősödött

III. Ince (1198-1216) alatt érte el a pápaság hatalma csúcsát:

a) **Inkvizíció** (szent törvényszék) felállítása az eretnekek elítélésére

Az eretnekmozgalmak

- szembeszegültek az egyház tanításaival
- a XII. század második felétől mozgatták meg a tömegeket

Például:

katharok:

- ⇒ tökéletes **evangéliumi életet** kell élni
- ⇒ a mostani rend szemben áll Isten akaratával

valdensek: Waldo Péter nevű lyoni kereskedő vezette

- ⇒ az **apostoli szegénységet** és Jézus követését hirdette – a gazdagok ellen fordult
- ⇒ **egyedüli törvénynek a Bibliát** tekintették

bogumilok („Isten barátai”): a Balkánon kialakult mozgalom

- **Az inkvizíció feladata az eretnekek felkutatása, perek lefolytatása** ⇒ III. Ince pápa megtorló hadjáratainak tízezrek estek áldozatául.

b) **A kolduló rendek létrejötte**

- A XIII. század elején jöttek létre az inkvizíció kiegészítőiként
  - ⇒ Domenico Guzman (spanyol nemes)
  - ⇒ **domonkos rend**
  - ⇒ Assisi Ferenc ⇒ **ferences rend**
- A kolduló rendek voltak Európa első **népművelői** ⇒ tanítottak, neveltek, gyógyítottak
- Az **eretnekmozgalmak elleni harcban** nagy szerepet vállaltak

V. A küzdelem 3. szakasza: II. Frigyes császár (1212-1250) uralma alatt:

II. Frigyes kezdetben sikereket ért el, majd a pápának többszöri kiátkozás útján sikerült a nagybirtokosokat lázadásra ösztönözni Frigyes ellen, ráadásul a császár váratlanul meghalt.

VI. A küzdelem végeredménye:

a) a **pápaság győzelme** látszólagos – a XIII. században a **pápaság francia befolyás** alá kerül ⇒ **avignoni pápaság**

b) **Német-római császárság:**

Németország II. Frigyes halála után **felbomlik**, a császárt **választófejedelmek** nevezik ki.

• 1273 Habsburg Rudolfot császárnak választották ⇒ **a Habsburg-ház felemelkedése**

• 1356 (Luxemburgi) IV. Károly kiadja a **német aranybullát:**
⇒ megerősíti a választófejedelmek önállóságát ⇒ **rögzíti Németország szétagoltságát**

• **hét választófejedelem** jelölheti ki az új uralkodót: mainzi érsek, kölni érsek, trieri érsek, cseh király, szász herceg, brandenburgi örgróf, rajnai palotagróf

Itália szintén szétagolt marad:

- északon: lombard városállamok
- középen: Pápai Állam
- délen: Nápolyi Királyság